

kodik a *Czóbel Minka ébresztése közben* című írásában, hogy „a magyar múlt tele van érdekes, színes, olykor merész költőasszony-egyénségekkel, akiknek életét és műveit már csak azért is érdemes volna feltárni, mert többnyire szándéktalanul megrajzolták korszakuk házi, családi életét, mindennapjait.”

Weöres Sándor felesége, nyilván férje hatására szintén megszerette Ferenczy Terézt és a feledés porával hintett más régi költőnőket, hisz verset is írt a témáról. Károlyi Amy versének címe: *Ferenczy Teréz és a többi nő-költő a 19. században*:

„Vörösmarty legkisebb lányát / ne keressed, még megtalálod. (...) / Mért nem születtet fiúnak, / fiúnak lenni jobb lett volna.”

Károlyi Amy néhány mondatos megjegyzést is írt fent idézett saját verséhez. Egyebek közt ezt írta: „A szabadságharc utáni kivérzett szellemi közélet nem volt költőtápláló. Férfi-költő számára sem. (...) Ferenczy Teréz megszólalás volt. Kürt-hang a sok hárfapengés közepette. Vörösmartynak kellett volna őt örökre fogadnia a jövőtlenség, a puszkagolyó elől.”

Milyenek voltak Ferenczy Teréz versei? Semmiképp nem süllyedtek a kor átlaglírása alá, még ha őszintén szólva nem is emelkedtek fölé. Kissé biedermeier, édesbúsan túlfűtött, modorosan szenvelgő szépléleknek egyébként elég szépen és formailag szabályosan megírt versei voltak ezek. A halál témája vagy annak előérzete szinte minden versében jelen van. Többnyire leginkább a kor romantikus ízlése és eszköztára keveredik szentimentalista és rokokó hangulatokkal és képekkel. Folyamatos búskomorságai nem a byroni, heroikus spleen, hanem inkább a szentimentális érzelgős lélekvergődés megszólalását idézik. *Cassandra* című verse mintha Goethe *Iffjú Wertherének* vagy Kármán József *Fanni hagyományainak* lírába transzponált és sűrített hangulatait idézné:

„Minden betűjét szenvedéseimnek / Őrült lázban, vérrel kén festeni / Mégse látjátok kínját e kebelnek, / Mégse tudjátok szavam érteni.”

Ebben a versben direkt életrajzi utalás található a szabadságharcban hősi halált halt bátyjára is: „Testvérem sírján nincsen egy betű; / Elbeszéljem-e, hogyan vérze el?”

Ilyesféle rokokó és szentimentális hangok kavarnak a verseiben, például a *Tavaszi dalok* címmel ciklusba rendezett versekben is: „Kín itt a léget szívni, s a tavasznak / Piros rózsáin vérszag terjedez.”

Ferenczy Teréz természetesen kellő alázattal, helyén kezelte saját költői jelenlétét a korszak magyar lírájában: „Nem vagyok én nap, se hold, / Vagyok egy kis csillag, / Mely a sok millió közt / Széremesen ballag.” (*Nem vagyok én nap*) Nem állítom, hogy Ferenczy Teréznek a 19. század legnagyobb magyar klasszikusai közt lenne a helye, de sajátos szín és hangulat volt, és a magyar romantikus líra történelmi küldetéssel telt, férfias „lángoszlop” költészetében olyan kecses, nőies báj, melyet könnyelműség lenne átengednünk a totális, maradéktalan elfeledésnek.

Radnai István

Az élet merevlemez*

Mit, és mennyire tudunk a világegyetemről? Tudjuk-e, honnan jött és hová tart? Volt-e kezdete, és ha igen, mi volt előtte? Milyen az idő természete? Befejeződik-e valamikor?”

(Stephen Hawking:
Az idő rövid története)

mindketten tudjuk már hogy vége van az idő nem a miénk többé percként őrzöm ami nekem kiosztatott találkozni sem fogunk soha többé

lekapcsolták agygéped mint párkák a fonalat gondolataid szála a gépbe gabalyodva rejtve marad hogyan kérdezhetnék tőled

fogalom kérdezném s előtted mi volt két sejt és azelőtt az idő mely két lábon jár és a neme meghatározott

mi determinál mi azonosít a perc-csillaggal amelyen éppen rajta ülsz mert tudsz már mindent vagy az idő mégsem tud rólad

lyukas fekete idő mit is tudhat voltál-e vagy mégis vagy

* Megjelent a tiszatajonline felületén

Már majdnem elnyelt

ha elmondom sejttem mi volt az ősrobbanás előtt kinevetsz nem vagyok isten és te sem vagy az

mégis tudom mi volt szűz hó a dombokon a világ a fekete lyuk csak szentség a ritka fény

mi volt és mi lesz az ősrobbanás előtt és után valahol az abszolút nulla és a hó végtelenje közt

a szűz hó a dombokon megmarad és te is a dombod alatt

itt lezárul a teremtett állapot

Seléndy Balázs
Korosodás

Úgy gondoltad, hogy a „korosodás” szó azt jelenti,
 hogy néhány ránnal gazdagabb leszel és hajad megöszül,
 de máskülönbén megmaradsz többé kevésbé annak,
 aki felnőtt életed zömében voltál.
 Hát igen... engedd meg, hogy
 mondjak neked valamit fimoman sejtető, gyengéd szavakkal:

GYÖKERESEN TÉVEDTÉL!

Az öregedés nem az, nem az egyáltalán!
 A szó alatt az értendő, hogy
 egy szerv hirtelen kijelenti, neki ebből elege van és mielőtt a hiből felocsúdsz
 már itt a második, a harmadik,
 s ha nem is mondják fel teljesen a szolgálatot, olyan kevés erő marad bennük,
 hogy az élet a korlátozások
 hosszú listája lesz,

tested olyan részei kezdenek fájni, amelyekről soha nem gondoltad volna,
 hogy ezek fájni is képesek,

barátaid a föld alá potyognak, egyik a másik után,
 a világ kiürül ismert dolgokból
 és megtelik vad idegenséggel,
 annyira, hogy úgy érzed, s joggal,
 hogy egy tizenkétéves gyerek is többet tud róla,
 mint te nagy tudásoddal és tapasztalataid özönével,

öregnek lenni azt jelenti, hogy megtanulsz egyedül élni
 úgy, hogy ne érezd elhagyatottnak magad,
 azt jelenti, hogy tanulsz alázatot, ha sok évéd ellenére
 még mindig nem tetted magadévá ezt,
 az élet első fontosabb leckéjét,

igen,
 de sokunk számára az öregedés
 örömteljes várakozás is egy találkozásra Valakivel,
 akinek Jósága
 minden dolog és minden ember jóságát felülmúlja,

öregnek lenni azt jelenti, hogy tiszteled a jelent
 és nézel a jövőbe ajkaidon a minden kor
 ártatlanjainak
 bizakodó mosolyával.

A pátriárka (2012, fametszet)